

geleneksel gölge oyunumuz KARAGÖZ .

Gönderen : aLeSTa_ - 01/01/2008 14:59

TARÝHÇE:Gölge oyunu;deriden yapýlan tasvirlerle arkadan vuran ýpyđýn tasvirlerin gölgesini beyaz bir perde üzerine yansýtma temeline dayanýr. Gölge oyunu dođu kültürlerine özgü bir sanattýr ve ortaya çýkýpý hakkýnda deđipik rivayetler vardýr. Bir rivayet hükümdarý Wu (M.Ö. 140-87) karýsýnýn ölümlü üzerine derin bir üzüntüye kapýlýr. Pav Wong adlý bir çinli, hükümdarýn üzüntü sarayýn bir odasýna gerdiđi beyaz bir perdenin arkasýndan geçirdiđi bir kadýnýn perde üzerine düpen gölgesini ölen kadýnýn ha sunar. Çinlilerden Mođollara onlardan da Türklere geçen gölge oyunu tekniđi daha sonra da Türk akýnlarýnýn istikametine parale olarak batýya geçmiştir. Bu tekniđin Türk halk kültüründe Karagöz olarak ne zaman ortaya çýktýđý hakkýnda deđipik görüpler var en yaygýn olaný Sultan Orhan devrinde (1324-1362) Ulucami nin inpaatý sýrasýnda Bursa da geçmiştir. Cami inpaatýnda çalypa demirci ustasý Kambur Bâli Çelebi (Karagöz) ile duvarcý ustasý Halil Hacý Ývaz (Hacývat) arasýnda geçen nükteli konuþmalarý isteyen ipçiler ipi gücü býrakýp onlarýn etrafýnda toplanýr,bu yüzden de inpaat yavaþ ilerlermiþ. Bu durumu öðrenen padiþah her idam ettirmiþ. Daha sonra çok piþman olan padiþahý teselli etmek isteyen Þeyh Küþterí babýndan beyaz sarýđýný çýkarýp germ bir þema(ýþyk) yakarak ayađýndan çýkardýđý çaryklarý ile de Karagöz ve Hacývat ýn tasvirlerini canlandýrýp nükteli konuþmalar tarihten sonra da Karagöz oyunlarý deđipik mekanlarda oynanýr olmuþ. Günümüzde de Karagöz perdesine Þeyh Küþterí meyda ve Þeyh Küþterí Karagözcülüđün piri kabul edilir.D.T.C.F Tiyatro kürsüsü eski bakpanlarýndan Prof. Metin And a göre ise, 1517 fetheden Yavuz Sultan Selim in Memlük sultaný Tumanbay ýn asýlýpýný hayal perdesinde canlandýran bir hayal sanatçýsýný, o Kanuni Sultan Süleyman ýn da görmesini arzu ederek Ýstanbul a getirmesiyle gölge oyunu Anadolu ya girmiştir. Evliya Çelebi ye göre ise; Efeliođu Hacý Eyvad, Selçuklular çađýnda Mekke den Bursa ya gidip gelen Yorkça Halil diye tanýnmýþ biridir. Bu yolculuklardan birinde kendisini eþkiyalar öldürmüþtür. Karagöz ise Bizans Tekfuru Kostantin in seyisi olup Edirne dolaylarýnda h Kilise den kýpti Sofyozlu Balı Çelebidir. Yýlda bir kez Tekfur kendisini Alaeddin Selçuki ye gönderdiđinde Hacývat ile bulupup konuþurlardý. Gölge oyunu sanatçýlarý onlarýn söyleþmelerini gölge oyunu olarak oynatýrlardý.

16. yüzyýlda hayâl oyununun yaygýnlýđýný ve Osmanlý eðlence sanatlarýnýn baþlýcalarýndan olduđunu gösteren pek çok belge Karagöz oyunlarýnýn 20. yüzyýlın baþlarýna kadar sarayýn ve halk toplantýlarýnýn gözde eðlencelerinden olan olduđunu yerli v kaynaklardan öðreniyoruz. Söz konusu yerli kaynaklara göre, II. Mahmut devrinde behzadelerin sünnet düđününde geceleri on b yerde Karagöz oynatýlmýþtır. Abdülaziz ve II. Abdülhamit devirlerinde bazý Karagöz sanatçýlarý Mýzykayý Hümayun himayesini alýnmýþlardýr.

Esnek yapýsý itibariyle dođaçlamaya ve güncel olaylarýn iþlenmesine son derece açýk olan Karagöz perdesi, zamanýnýn en öne toplumsal yergi vasýtasýydý. Halkýn beþenmediđi hükümet kararlarýný eleþtirdiđi ve kamuoyunu

temsil ettiđi dönemler vardýr. Osmanlý nýn son dönemlerinde Karagöz sanatçýlarý devlet ileri gelenlerinden bazýlarýnýn hýrsýz vs. perdede canlandýrdýklarý için bu taþlamalar çok keskin bulunmuþ, oyunlar yasaklanmýþ, devlet ileri gelenlerinin perdeye yansýtýlmalarý ađýr cezalara bađlanmýþ, bu yasaklamalardan sonra Karagöz sýradan, kaba saba bir güldürü durumuna düþmüþ ilk çeyređinde bir süre daha yaþayan Karagöz, zaman içinde tiyatrunun, sinemanýn daha sonra da televizyonun hayata girmesiyle tamamen etkisini kaybetmiþtir

Cvp:geleneksel gölge oyunumuz KARAGÖZ .

Gönderen : sindream_ - 06/04/2008 05:47

ayyy küçükken cok severdým ben bunu ramazanlarda.

Cvp:geleneksel gölge oyunumuz KARAGÖZ .

Gönderen : sudemm - 07/04/2008 01:34

hiç eskimeyen eskimeyecek bir oyun tabi eskisi kadar ilgi görmüyo :dry: :dry:

Cvp:geleneksel gölge oyunumuz KARAGÖZ .

Gönderen : snm57 - 07/05/2008 15:49

:) :)